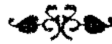

קונטרס

ליקוטים להמראי מקומות ללקוטי שיחות

חיי שרה

= ח (מח) =

יצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראי עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ואדבעים לבריאה

שנת המאה להולדת כ"ק אדמו"ר (מוהרי"צ) נ"ע

אוצר החכמה
116115

ליקוט מהספרים שצויין להם בהמ"מ דליקוט חיי שרה

הערה 1: ראה של"ה חלק חושב"כ ר"פ וישב¹.

(1) זיען כי באלו פרשיו² חלו ימי חנוכה או לפניהן או לאחריהן ולכל זמן ועת לכל חפץ כי בודאי גלגול המועדים של כל השנה הנה . . . בכולן יש שייכות לאוחז הפרשיות שחלות בהן כי הכל מיד ה' השכיל.

הערה 2: . . . (ראה קה"י מע' קכו¹).

(1) קכ"ו, יש לכנותו אל הבינה שיש בה ב' פרצופין בינה חבונה כ"א ס"ג הרי קכ"ו וע"כ סוד ענוה בבינה ענו גי' קכ"ו והוא בבינה ה' של שם וע"כ חיתה שרה קכ"ז שנים דשרה היא בחי' בינה שיש בה נון שערים כ"א כלול מי' הרי ש"ר דשרה והיא עצמה ה' של שם הרי שרה וחיתה קכ"ז שנים כמנין ב"פ ס"ג.

הערה *3: ראה גם לקו"ש י"ב-י"ג חמוז השל"ח סעיף א¹.

(1) נוי באוואוסט, האט יעדער חודש זיין ענין וחוכן מיוחד; און פארשטאנדיק (ובפרט - אז אלץ איז דאך בהשגחה פרטית), אז דער חודש וואס האט אין זיך א יום מיוחד (אדער - ימים מיוחדים) איז דער חוכן פון דעם חודש פארבונדן מיט דעם חוכן פון מאג (אדער טעג).

[לדוגמא: אין חודש אדר האבן די ימי הנורים אויפגעטאן, אז דער גאנצער חודש איז נהפך געווארן לזמן פון שמחה - "החודש אשר נהפך להם גו'" - ביז להלכה למעשה, אז דער גאנצער חודש איז כשר לקריאת מגילה, אויך "משנכנס אדר מרבין בשמחה"; עד"ז חודש ניסן ווערט אנגערופן חודש הגאולה צוליב דעם וואס בחמשה עשר בו איז געווען די גאולה פון מצרים.]

הערה 4: ונפק"מ להלכה - ראה ירושלמי ריש מגילה שו"ע² ורמ"א³ או"ח סתרפ"ח ס"ז. וראה תענית כט, סע"א ואילך⁴, הובא במג"א סתרפ"ו סק"ה⁵.

(1) חני בשם רבי נתן כל החודש כשר לקריאת המגילה מה טעמא והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה וגו' א"ר חלבן ובלבד עד חמשה עשר דא"ר אבהו בשם ר' לעזר לא יעבור ולא יעבור.

(2) המפרש ביט ודיוצא בשיירא ואינו מוצא מגילה להוליק עמו יקראנה בשלשה עשר או בשנים עשר או באחד

- עשר -

עשר בלא ברכה ואם אי אפשר להמתיך עד ימים הללו י"א שקורא אפי' מתחלת החדש.

(3) הגה. והכי נהוג ומיהו אם נזדמן לו אח"כ מגילה חוזר וקורא אותה ביום י"ד אפי' קרא תחלה ביום י"ג מ"מ קרא אותה שלא בזמנה. [כל בו ב"י].

(4) ...משנכנס אדר מרבין בשמחה אמר רב פפא הלכך בר ישראל דאית לי' דינא לישתמיט מיני' באב דריע מזלי' ולימצי נפשי באדר דבריא מזלי'.

(5) משנכנס אדר מרבין בשמחה ומי שיש לו דין עם עכו"ם ישפוט באדר.

הערה 7: .. וגם לדעת הרמב"ם (עי' ש"ש ריש הל' חנוכה¹. ובארוכה - לקו"ש ח"י ע' 142 ואילך²). .. (ראה לקו"ש שם הערה 13³).

(1) בבית שני כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל.. וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצום לחץ גדול עד שריחם עליהם אלקי אבותינו והושיעם מידם והצילם וגבר בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יחד על מאתיים שנים עד התורבן השני.

וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדום בב"ה בחדש כסלו הי' ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פן אחד ולא הי' בו להדליק אלא יום אחד בלבד והדליקו ממנו נרות המערכת שמונה ימים עד שכתשו זיתי והוציאו שמן טהור.

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת ימים האלו שתחלתן כ"ה בכסליו.

(2) עוד שינוי ברמב"ם ממש"כ בגמרא:

במס' שבת שם: "מאי חנוכה ... ולא מצאו אלא פן אחד של שמן ... נעשה בו נס והדליקו ממנו ח' ימים, לשנה אחרת קבעום כו'". והיינו, שימי חנוכה קבעום על הנס דפך השמן ולא על הנס דנצחון המלחמה;

ואילו הרמב"ם, מבאר כסיבה וטעם ל"התקינו חכמים ... שיהיו שמונת ימים האלו ... ימי שמחה והלל" - אה ישועת ישראל והצלתם מידי היוונים, וחזרת המלכות לישראל, ו(אח"כ -) הנס דפך השמן.

ויובן זה בהקדים הקושיא הידועה: הרי "עיקר הנס הי' בנצחון המלחמה רבים ביד מעטים גבורים בני דלשים כו'". ולמה אמרו בגמרא שימי חנוכה הינם על פני

הנס דנצחון המלחמה וישועת ישראל מידי היונים, כי
אם מצד הנס דפך אחד של שמן כו"פ. דלכאורה "איך
עשו מן הטפל עיקר כו"פ"?

ומצד חומר קושיא זו ס"ל להרמב"ם, שכוונת הגמרא
ב"מאי חנוכה" היא לא "על איזה נס קבעוה", כי אם:
לחת טעם על מה שקבעוה "בהלל והודאה". והיינו, שגם
לולי הנס דפך השמן היו קובעים את יום נצחון המלחמה
ליו"ט (יום שמחה); ומה שאמרו "מאי חנוכה... פך אחד
של שמן כו"פ", הוא בנוגע להפרט ד"הלל והודאה" דזה
מה ש"קבעוה ועשאוהו יו"ט בהלל והודאה", הוא מצד הנס
שהי' בשמן.

וזהו שלאחרי שהרמב"ם מבאר בארוכה את המאורעות
דחנוכה, הוא מסיים: "ומפני זה התקינו חכמים... ימי
שמחה והלל", היינו, שמפני שני סוגי המאורעות והניסים
האמורים עליל התקינו ב' ענינים, - "ימי שמחה" ו"ימי
הלל":

"ימי שמחה" - מפני "שהושיעם מידם והצילם...
וחזרה מלכות לישראל"; ו"ימי הלל" - באו בעיקר מפני
הנס שהי' בפך השמן, ש"הדליקו ממנו נרות המערכה
שמונה ימים". [וראה שם בארוכה].

(3) אפשר לומר... שכוונת הגמרא ב"מאי חנוכה" [אף
שגם מצד הנס דנצחון המלחמה (גם לולא הנס דפך השמן)
תקנו יו"ט] היא: מפני מה תקנו ח' ימי חנוכה, ועל זה
מחרץ "שכשנכנסו יונים להיכל כו"פ והדליקו ממנו שמונה
ימים".

הערה 11: .. וראה רש"י שבת כג, ב ד"ה בנים
ת"ח¹.

(1) בנים תלמידי חכמים. דכתיב כי נר מצוה ותורה
אור על ידי נר מצוה דשבת וחנוכה בא אור דתורה.

הערה 13: .. (.. וראה שם ס"א¹, ס"ז² וסי"ד³).

(1) וחיוב כל אדם כשאוכל סעודת הלילה לאכלה אצל
אור הנר שזה בכלל עונג שבת הוא ועיקר מצות הדלקת
נרות הוא נר זה שאוכל אצלו.

(2) וכ"ז כשהדליק הנרות שעל השלחן שהן עיקר
המצות ובהן תלוי קבלת השבת.

(3) ...ומ"מ לכתחילה יש ליזהר לברך על אותן
הנרות שהן כבר על השלחן ולא על שאר הנרות אפי' אותן
שבתוך הבית ואפי' רוצה להניחן אח"כ על השלחן לפי

- שיעקר -

שעיקר המצוה הן הנרות שעל השלחן שאוכלין לאורך וראוי שתהא הברכה על אותן המונחים במקום שהוא עיקר המצוה.

הערה 17: .. ראה ט"ז שם סק"א¹. כלי חמדה פ' ויקהל (לה, כז-כח)².

(1) ול"נ לתרץ דלמפרע אנו רואין שגם בלילה הראשונה ה"י נס דמצינו בספר הזוהר על פסוק מה יש ליכי בבית שאין הוא ית' עושה נס ליחן ברכה אלא במה שיש כבר בעולם ואפי' הוא דבר מועט אז הוא ית' נותן ברכה להרבות המועט משא"כ בדבר ריקן אין שייך בו ברכ' לעשות ברי' חדשה ע"כ ניחא כאן דאלו נדלק כל מה שהי' בלילה הראשון לא הי' מקום לנס לחול על שום דבר אלא ודאי דגם בליל' הראשון נשתייר ממה שהי' ראוי לה וממנה נשתייר ועל אותו השירור באה הברכ' שנעש' שם נס להרבות אותו וא"כ ראינו שגם בלילה הראשונה נעשה נס.

(2) הנה בטורי זהב כתב .. עפי"מ דמבואר בזוה"ק דאין הברכה חל על כלי ריקן א"כ איגלאי מילתא למפרע דגם בלילה הראשונה הי' נס כיוון דלא הי' בו אלא כשיעור לילה אחת וע"כ דלא נשרף כל השמן דאל"כ אין נעשה בו נס שיהי' עוד שמן הא הברכה אינו חל על כלי ריקן וע"כ דגם בלילה הראשונה הי' נס. אלו ד"ק. והנה לכאורה הדברים תמוהים מאוד דאמת הוא כן דהברכה אינו חל על כלי ריקן אבל נס הלא הוא יש מאין ג"כ... אמנם שמעתי אומרים בשם מרן הקדוש מגור זצוק"ל זי"ע שדברי הטו"ז ברורין דבנס חנוכה ע"כ הי' רק ברכה ולא נס דלפי"מ דקיי"ל דכל השמנים פסולין למנוחה רק שמן זית זך והנה מבואר במנחות בעי ר' זירא חיטיין שירדו בעבים מהו למנחות וכו' ועיי"ש בתוס' כיון דע"י נס הוא לא מיקרי מושבותיכם עיי"ש. .. וע"כ דבנס חנוכה הי' ברכה וא"כ אותו השמן זית נתוסף ונעשה הרבה עכ"פ כיון דבא מכה שמן זית המיעוט הכל הוא שמן זית ובשר למנוחה וא"כ צדקו דברי הטו"ז כיון דע"כ הי' בדכה ושוב לא חל על כלי ריקן ומוכרח דגם בלילה הראשונה הי' נס.

הערה 18: .. וראה גם מ"א יז, יד-טז (גבי אלי')¹

(1) כי כה אמר ה' אלקי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת ה' גשם על פני האדמה. ותלך ותעשה כדבר אלי' ותאכל היא והוא וביתה ימים. כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר ה' אשר דבר ביד אלי'.

הערה 19: בהבא לקמן ראה כלי חמדה שם¹. "המועדים בהלכות" (להרש"י זוהר) ע"י סוה"כ

1) אך בגוף דברי מרן זצוק"ל דפשיטא לי' דמה שהוא ברכה הוי אותו מיין ודינו כשמין זית יש לעיין לכאורה מתוספתא הובא בפירוש הרד"ק ז"ל במלכים במעשה דאלישע שכתב בזה"ל ובתוספתא וכד אתרחיש לה ההוא ניסא אמרתי לי' לנביא דה' אית עלי עישור מהאי משחא או לא אמר לה בעלך זין נביאיא דה' במילתא דליכא עלי' עישורא ואף את ליח על משחך עישור דמן ניסא הוא עכ"ל. מבואר מתוספתא כיון דהי' מן נס פטור ממעשר וע"כ כיון דלאו שמין זית הוא וא"כ מבואר להיפך דאפי' מה שבא ע"י ברכה אינו כמין צומח שיתחייב במעשר...

לכן נראה עיקר כדברי מרן הגאון זצוק"ל דברכה דינו כהשמין שמתברך ממנו והוא לגמרי כאותו מיין ולכן בעובדא דאלישע שכנראה שאותו שמין שהי' לה כבר הי' מעושר רק דאותו שמין הנוסף ע"י ברכה לא הי' מעושר ע"ז אמר לה אלישע דל"צ לעשורי כיון דבא מכח ניסא והיינו כיון דבא ע"י נס נתברך השמין המועט ונעשה מרובה וכיון דהשמין המועט כבר הי' מעושר כהלכתו גם על השמין הזה לא חל חובת מעשר כיון דהוא שמין המועט אלא שניתוסף ע"י הברכה ודינו כשמין המועט... ועיין בחידושי הת"ס לקמן (כב, ב) ד"ה שהי' נתן בה שמין מה שהביא בשם הגהות מיימוני דאם נתן בה שמין כשיעור ודלק יותר אם מותר ליהנות ממנו והוא ז"ל כתב דה"ה אם דולק יותר ע"י נס ג"כ אסור ליהנות ממנו מה"ט דהוא אותו שמין עי"ש נראה שכוון ג"כ לסברתינו הנ"ל עכ"ל שם.

עכ"פ מבואר דפשיטא לי' למרן זצוק"ל דשמין משמים אינו כשר למנורה והא הכא מבואר להיפך. ומה שנלענ"ד דהא זה מוכח מסגי' דמנחות הנ"ל דחיטין משמים ג"כ הוא כמו חיטין מארץ רק דהכא נימא דילמא אינו שמין זית ממש שנעשה בשמים מזית דכמו דיש חיטין בשמים ה"ה דיש זיתים וא"כ הי' משה יכול ליקח אותם לצורך המנורה כיון דידע דהוא שמין זית זך.

2) הוא הוסיף לחקור: איך יצאו ידי חובת הדלקת המנורה באותו שמין, הרי אין כשר למנורה אלא "שמין זית" שמובנו כמשמעותו: שמין שגדל על עץ זית ונעשה מפרי הזית, וזה הי' שמין של נס ולא שמין של זית? (כיוצא בזה כתב הרד"ק, שאותו שמין הנס של אלישע הי' פטור ממעשרות). בעל כרחנו - אמר ר' חיים - שהנס לא הי' בכמות, בתוספת שמין, אלא באיכות, שנתעצם כח השמין ודלק שמונה ימים. מעתה אין מקום לקושיית ה"בית יוסף": הם עירו את כל השמין שבפך למנורה, אלא שבכל לילה ולילה כלה חלק השמיני ממנה, הנס הי' אפוא ביום הראשון ממש באותה מדה עצמה שבשאר הימים.

- הערה -

הערה 28: ..]. וראה במדב"ר ספט"ו [.

1) ואצלתי מן הרוח אשר עליך ואעפ"כ משה לא חסר כלום שלסוף ארבעים שנה אמר לו קח את יהושע בן נון ונתתה מהודך עליו מה כתיב ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו.

הערה 33: ענינו בעבודה ראה תו"א מקץ (לג, ג) 1.

1) וכך הנה מעשה המצות בעוה"ז הם בחי' השמן כמ"ש בזוהר בינוקא דבלק. והיינו שמן משחת קדש ששרשו בח"ע ורצון העליון אך שנשתלשלו וירדו בנשמות בעוה"ז ע"כ אין דרך שיאחו בהם אוא"ס ב"ה כ"א ע"י הפתילה שהיא הנפש האלקית המקיים המצות ואז הוא הממשיך בהם גילוי אוא"ס ב"ה וכמ"ש אשר יעשה אתם האדם שהאדם הוא העושה אותן למצות שממשיך בהן אוא"ס ב"ה. משא"כ חסד לאומים וזהו ותורה שם בישראל, והיינו ע"י שיש בנפש בחי' מס"נ באחד בק"ש שהוא בחי' בטול לאוא"ס ב"ה, וזהו כמשל הפתילה שבה נאחו האור. והיינו ע"י בטול זה כו' משא"כ בשמן כי הנפש היא רוחנית ויש בה בטול זה משא"כ במעשה המצות עצמן לא שייך לומר כן ולכן האור נאחו בפתילה דוקא אלא שבה ועל ידה נמשך גילוי אוא"ס ב"ה במעשה המצות שמדברים גשמיים והוא כמשל השמן הנכלה באור. וע"י פתילה א" נכלה שמן הרבה היינו כי נשמה א" מקיים ועושה מצות רבים לאין שיעור בשני היינו.

הערה 34: .. ויש לבאר עפמ"כ אדה"ז בשו"ע שלו (האו"ה סתצ"ה קו"א סק"ב) בנוגע להבערה¹.

1) שמרבה האש כו' הנה אעפ"י שהמבעיר אינו חייב אא"כ צריך לאפר אעפ"כ עיקר החיוב אינו משום שריפת וכליון העצים אלא משום ריבוי האש כדמשמע בהדיא ברמב"ם פי"ב מה' שבת גבי חימום ברזל באור ע"ש במ"מ שכל דבר שהוא עצמו נעשה אור כו' וכ"מ בגמ' דכרייתות שהביא הרמב"ם שם דהמדליק הנר אע"פ שא"צ לאפר חייב וכ"מ בתוס' ס"פ האורג ד"ה בחובל ע"ש שהקשו צריך לאפרו היכי חשיב צריכה לגופה וזה פשוט וא"צ לפנים.

בשוה"ג להע' 34: וראה שו"ת אבני נזר (או"ה סי' רלח)¹. התוהמ"צ להרגצ' ובי מע' הבערה².

1) כתב הרב מלאדי בשלחן ערוך שלו סימן תצ"ה בקונטרס אחרון וזה לשונו הנה אף על פי שהמבעיר אינו חייב אלא אם כן צריך לאפר. אף על פי כן עיקר החיוב אינו משום שריפת וכליון העצים, אלא משום ריבוי האש. כדמשמע ברמב"ם גבי חימום ברזל באור ע"י שם במ"מ,

שכל דבר שהוא עצמו נעשה אור כו'. וכן משמע בגמרא
בריתות דמדליק הנו אף על פי שאין צריך לאפר חייב.
וכן משמע בתוספות טוף פרק האורג דיבור המתחיל בחובל
ע"ש שהקשו צריך לאפרה היכי חשיב צריך לגופה וזה
פשוט ואין צריך לפניו עד כאן לשונו.

ומילתא דפשיטא למדן זצ"ללה"ה מיבעיא לי טובא כי
מה שהביא רא"י ממדליק הנו שאין צריך לאפר, לא ידענא
מה הוא כי צריך לכליון השמן כדי שיעשה אור.

ומה שהביא רא"י מקושיות החוס' בצריך לאפרם הא
לא חשיב צריך לגופה, אף אם הבערה כליון העצים, היינו
כליון כח העצים הנכנס באש. והאפר הוא הפטולת הנשאר
שלא נכנס באש ואין צריך לגופה כי גופה של מלאכה הוא
כח עצים הנכנס באש. והוא אין צריך אלא לשיריים ולא
חשיב צריך לגופה אלא אם כן צריך לאש. דהשתא חשיב
צריך לשריפת העצים שמהם נעשה אש.

אך מה שהביא מגהלת של מתכת שאין המתכת נשרף והוא
קיים במקדש רק משום שנעשה אש לבד חייב, זה רא"י גדול
ויבואר אחר כך ישוב לזה.

ויש להביא רא"י דעיקר הבערה כילוני הדבר מירושלמי
הנ"ל דמפרש טעם דלא יקוב כו' ויתבנה על פי הנר. משום
שלא הותחל בכל טפה וטפה. ואם המלאכה רק באש, הרי
הותחל המלאכה באותו האש, אלא ודאי עיקר המלאכה בשמן
המתכלה...

ואף שגהלת של מתכת גם כן חייבין עלי' משום
מבעיר, הלא כתב הרמב"ם שהוא תולדת מבעיר וכתב הרמב"ם
בפיה"מ פ"ז דשבת ובהלכות פ"ז דתולדה הוא שאינו דומה
לאב לגמרי רק במקצת דמיין. דאף שאין המתכת מתבער,
מכל מקום הוא נעשה אש והוא דומה קצת למבעיר. אבל
עיקר מבעיר שהעצים מתבערים. [וראה שם בארוכה].

(2) רמב"ם פ"ד מה' יו"ט ה"א: שלא הותר להבעיר
אלא מאש מצוי' כו', דס"ל דהבערה לא נאסרה ביו"ט מן
התורה, ור"ל דלא משום תיקון האוכל הותרה ביו"ט, רק
דזה לא נאסרה, ומשום דהבערה גופא היא רק לצורך אוכל
לא בעצם אוכל וכו'.

הערה 35: ראה שו"ת הרשב"א סתי"ה, הובא בס'
החקירה להצ"צ ע' 68¹. סה"מ תרע"ח ע' תכ².

(1) ועיין בתשובת הרשב"א סי' תי"ח בענין דעת
הפילוסופים האופרים שיש לנמנע טבע קיים כאמרנו
בראובי שהוא רומב הכללי הנכנס יחד ונעודה אתה ברמזות

זמן עבר ועתיד יחד כו' ואין ימצא יום שיקרא אחמול ומחר יחד כו' ע"ש אבל שאר הנמנעות אין נמנעות אצלו ית' וכמו שברא העולם מאין ליש שהוא פלא היוצר גדול כו'. וחוכן הטעם בזה ההבדל בין שני מיני נמנעות אלה, הוא כי זה החלק השני שהם קוראים יש לנמנע טבע קיים, זהו הנמנע מצד הנברא. שאין יחכך שראובן יהי' רוכב ולא רוכב, נמצא אין המניעה מצד הנברא ית' כ"א מצד הנברא. וכמ"ש רס"ג שא"א שיכניס חלל העולם בנקב הטבעת, מבלי שירחיב זה או יקצר זה, א"כ הגם שלדברי הכל יש בעולם מציאות בלתי בעל גבול, אך זה שהבלתי בעל גבול יהי' בבחי' זמן. ושיעבור זמן ממש בלי גבול כמה פעמים, וכש"כ דורות אנשים בלי גבול. זה מן הנמנע השני שיש לנמנע טבע קיים, כמו שיכניס חלל העולם בנקב הטבעת, כמ"כ שיכניס ענין בלי גבול, בדבר שאנו רואין שהוא מוגבל משני קצותיו. משא"כ כשאנו אומרים שדורות האנשים הי' בגבול, ורק הש"י לבדו הוא הקדמון, וענין המשך בלתי בעל גבול אינו בבחי' זמן שלנו המוגבל, כ"א למעלה מהזמן. זהו רק נמנע מאתנו. ולא שייך ע"ז לנמנע טבע קיים, כיון שהוא בדבר שאין לנו השגה בו. כמו החרש אינו מבין שמע הקולות, והסריס תאות המשגל, מכ"ש שהגשמי המוגבל איך ישיג ענין הבלתי בעל גבול, בנו בעלי גבול לומר שהדורות היו בלי גבול זהו ענין יש לנמנע טבע קיים. והנה אף לפ"ד הרשב"א ש"אין לנמנע טבע קיים היינו אצלו ית' שהוא אדון הנפלאות, אבל שנלביש כח זה על העולם הגשמי הבעל גבול זה ודאי אינו, אשר לכך על דורות האנשים יש לחפוס בודאי שהיו בגבול לבד ולא ליחך להם הענין הבלתי גבול שלגבי האנשים ודאי יש לנמנע זה טבע קיים לכל הדיעות.

(2) והרשב"א ז"ל תירץ דלהיות דאדם בע"ג אינו משיג את בלתי בע"ג שאין לו ציור כלל בענין בע"ג, כשם שאין לו ציור בבלי מקום ובלי זמן, ביותר מזה אין לו שום ציור בבחי' בלי גבול, וע"כ אומר ושנוחין שזה משיג האדם ואח"כ אומר לא יתמו שהשנים אינם כלים דבאופן כזה יכולים להסביר להאדם שיהי' לו קצת הנחת הדבר בשכלו, והוא ע"ד לשבר את האזן וכמו עיני ה' אזני ה', תהי נא אזניך קשבת ועיניך פתוחות כו'. וע"ד החסידות יובן הענין באו"א, דהנה ידוע דזמן הוא בבחי' מל' מלך מלך ימלוך. וזהו יומו של הקב"ה אלף שנה, דהנה יהידות עשירות מאות הן בבי"ע ואלפים באצי' והיינו בבחי' מל' אבל למעלה מבחי' מל' לא יש בחי' הזמן, ומ"מ א"א לומר שלא יש שם כלל שרש ומקור לבחי' זמן, שהרי או"א"ס כשם שיש לו כח בכע"ג כך יש לו כח בגבול, והיינו בחי' הכלים דע"ס דאצי' שזהו הגבול הנמצא ממנו תחלה כו', והוא ענין שם שדי ובשרשו הוא

בחי' הרשימו שזהו כח הגבול שבא"ס והוא שרש ומקור הכלים כו' וכמ"ש במ"א בהבי' דויצווס דתקס"ז, אבל שם ה' הוא חי' הוה ויהי' כאחד דהיינו בחי' אוא"ס הבל"ג, ומצד שם הוי' היו העולמות בבחי' א"ס ממש, וע"י שם שדי שאמר לעולמו די הוא שנעשו עולמות בבחי' מציאות וגבול כו' ומ"מ כתי' ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך דבבחי' הגבלה דעבר הוה ועתיד מאיר בזה בחי' אוא"ס הבל"ג, ולכן ההתהוות שמבחי' מל' היא בבחי' בל"ג, דהגם שהנבראים הם בע"ג והי' צ"ל הגבלה במציאותם הרי הם בבחי' בל"ג וכמו בריבוי הדומם וצומח אילנות ועשבים ופירות וחיבואה ה"ה בלי שיעור ממש וזהו מצד בחי' אוא"ס הבל"ג שמאיר בבחי' מל'. וזהו איך כיוצא בו היינו התחברות שני הפכים בל"ג וגבול, ה"ז כענין נמנעו הנמנעות בחיק הבורא, דיש מהחוקרים שאומרים שיש לנמנעות טבע קיים וכמו רוכב ובלתי רוכב שנמנע ה"ו גם בחיק הבורא, ובאמת אינו כן אלא נמנעו הנמנעות ויכול להיות רוכב ובלתי רוכב הגם שבשכלנו אינו מובן איך הוא, והרי' אנו רואין בחוש בחי' גבול ובל"ג כאחד בריבוי הנבראים עד אין שיעור ועד אין קץ ממש עם היותם מוגבלים. מזה נבין שבכח הא"ס הוא שיהי' שני הפכים דגבול ובלי גבול וכמו"כ רוכב ובלתי רוכב כו'. וזהו אחד איך כיוצא בו כו'.

הערה 38: . . וראה שם בסוף הפרק¹. ובד"ה החודש עטר"ת פ"א². וראה שער היחוד והאמונה פ"ב (גבי קרי"ס)³ וראה - ע"ד ב" סוגי נסים ביצי"מ - לקו"ש ח"ה ע' 176 הערה 27 ובשוה"ג שם⁴. לקו"ש ח"ו ע' 589.

(1) והנה מצירופי אותיות שמן נברא בריאה אשר הקב"ה הסביע בו טבע ההדלקה, ומצירופי אותיות חומץ נברא בריאה אשר הקב"ה הסביע בו טבע שאינו דולק, וע"ז אומר מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק הרי שהשינוי הוא בהכח האלקי המהווה את היש.

(2) והגם דיש מיש דאותות ומופתים דמצרים הוא שהיש נשתנה ונעשה יש אחר ובטבע אחר, וכמו שהיש דמים נעשה דם, וכך המטה נעשה נחש כו', או שהמים שטבעם להיות נמשכים והולכים נצבו כמו נד כו'. דשינוי כזה הוא מהאין האלקי המהווה את היש וכמא' מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק. דכל נברא ונברא בפרט יש לו שרש באותיות דעש"מ, ויש שהוא בדרך ישר ויש שבא בחילופים ותמורות ^{והחילופים} וחילופים דחילופים כו', כמ"ש בסש"ב ח"ב בסופו. והצירוף דשמך הוא שנתהווה מזה דבר נברא וצירוף דחומץ הוא צירוף אחר שנעשה מזה דבר שאינו דולק. וע"ז מי (א') מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק שמשנתה הצירוף שזהו מכח האלקי המהווה את היש

כו'. וכמו"כ מה שהיש משתנה ונעשה יש אחר בטבע אחרת
ה"ז מכח האיך האלקי כו'.

(3) ...למעשה שמים וארץ שהוא יש מאיך והוא פלא גדול יותר מקריעת ים סוף עד"מ שהוליק ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה ויבקעו המים ונצבו כמו נר וכחומה ואילו הפסיק ה' את הרוח כרגע היו המים חוזרים וניגרים במורד כדרכם וטבעם ולא קמו כחומה בלי ספק אף שהטבע הזה במים גם כן נברא ומחודש יש מאיך שהרי חומת אבנים נצבת מעצמה בלי רוח רק שטבע המים אינו כן.

(4) חילוק עד"ז - בהניסים השייכים ליצי"מ*:

"ידו מצורעת כשלג" - שהצרעת נשארה גם לאחר הנס, ובכדי שיהי' ידו "שבה כבשרו" הוצרך להיות נס שני לבטל את הצרעת (ולא שנחבטל ממילא ע"י הפסק נס הראשון). וכדמוכח גם ממרו"ל. . מכאן שמדה טובה ממחרת לבוא מדת פורענות; צפרדע - אשר גם לאחר שסרו הצפרדעים ממך ומבתיך, נשארו ביאור. . וגם בהבתיים, חצרות ושדות נשאר מתים וצברו אותם חמרים חמרים; וכך בארבה - שבכדי שלא ישאר ארבה בכל גבול מצרים, הוצרך להיות רוח ים חזק מאד.

(5) איך ניסים [אויך איך די וואס זיינען פארבונדן מיט יצי"מ] זיינען פאראן צוויי סוגים:

(א) וואס דער נס האט משנה געווען די פריערדיקע טבע - ווי דער פאל פון "ידו מצורעת כשלג", וואו אויך לאחר הנס, איז די האנט געבליבן מצורעת ע"פ טבע, און בכדי זי זאל זיין "שבה כבשרו" האט געמוזט זיין א צווייטער נס צו מבטל זיין די צרעת.

(ב) אז די מציאות וואס איז נתחדש געווארן דורכך נס איז אויך בעת מעשה געווען אן ענין ניסי וואס האט ניט קיין ארט אין טבע - ווי איך דעם פאל פון די מים וואס "נהפכו לדם", וואו אפילו בשעת מעשה זיינען זיי פארבליבן אין דעם מהות פון מים, ניט מער וואס מצד - הנס -

(*) משא"כ במכת דם - מכיון שהנס (שינוי הטבע) הי' בעצם המציאות

[שהרי גם לאחר שנהפכו המים לדם נשארו מים בעצם מהותם (ועד אשר "גיגית מלאה מים. . ישראל שותה מים והמצרי דם וכשהי' לוקח מישראל בדמים (דוקא) הי' שותה מים" (שמו"ר פ"ט, יו"ד)), ובמילא מה שהיו המים (בנוגע להמצריים) לדם הוא שינוי תמידי בהמים].

בהפסק הנס - נתבטל השינוי לדם ממילא (שהרי לא

הנמ איז בפועל (ובחיצוניות) די מיט געווען דס - או דעריבער, ווען דער עס איז נפסק געווארן, איז ממילא נתבטל געווארן דער שינוי המים לדם.

הערה 39: בהבא לקמן ראה לקו"ש פ' וישב תשל"ו ס"ח¹. פ' תזריע-החודש תשל"ח ס"ו².

(1) עס זיינען דא צוויי אופנים אין עבודת ה': (א) אן עבודה וואס איז ע"פ טעם ודעת (וואס דורך איר איז מען ממשיך אן אור אלקי וואס איז בערך הבריאה), (ב) די עבודה פון מסירת נפש שלמעלה מטעם ודעת (וואס דורך איר ווערט נמשך דער אור אלקי וואס איז העכער פון בריאה - וואס דריקט זיך אויס אין הנהגה נסית); און די שלימות פון דער עבודה ע"פ טעם ודעת איז דוקא ווען ס'איז דוכגעדוונגען אויך מיט די עבודה פון מס"נ שלמעלה מטעם ודעת.

(2) ... וואס אופני עבודת ה' טיילן זיך, בכללות אין צוויי סוגים:

בא א אידן דארף זיין די תנועה פון קבלת עול או מסירת נפש - זיינען דעם אויבערשטן ניט מצד זיין פארשטאנד און רגש כו', נאר פאלגן דעם רצון העליון מיט ביטול - ובמילא איז זיין עבודה ניט קיין געמאסטענע לויט די מדידות והגבלות פון זיין מציאות און דער אופן העבודה איז מעורר די הנהגה נסית, וואס טוט אויף דעם ביטול אין וועלט, כנ"ל.

עבער לאידן דארף אויך די מציאות האדם ("כל לבב און "כל נפשך") זיין דורכגענומען מיט עבודת ה' און דעריבער דארף ער מקיים זיין תומ"צ (ניט נאר מיט קבלת עול, נאר) אויך מיט פארשטאנד און געפיל וכו' און אין דעם אופן העבודה איז אפהענגיק די הנהגה טבעית, וואס פאראיינציקט די מציאות פון וועלט מיט אלקות, כנ"ל.

הערה 40: .. וראה מכילתא יתרו כ, ג¹.

(1) לא יהי' לך אלקים אחרים על פני. למה נאמר, לפי שנאמר אנכי ה' אלקיך. משל למלך בשר ודם שנכנס למדינה, אמרו לו עבדיו, גזור עליהם גזירות. אמר להם לאו, כשיקבלו את מלכותי, אגזור עליהם גזירות,

- שאם -

מצינו שהיו צריכים להריק האגמים וכל מקוה מימיהם ובעצים ואבנים לאחר המכה).

היום, בשעת ק"ש. אבער כל היום איז די עבודה בסדר והדרגה (דער רושם פון מס"נ דארף טאקע זיין בקיום כל התומ"צ, אבער איך וואס טוט מען, איך עבודה דתומ"צ);

...מצד עבודת הצדיקים - ר"י - איז גענוג וואס כללותי' מסיני. בשעת מען רעדט וועגן די מצות בדרך כלל (טאקע יעדע מצוה באזונדער, אבער איך דער מצוה גופא - בלויז איר כלל), ד.ה. אז מען רעדט וועגן דעם יסוד המצות, דארף עס זיין מסיני - מס"נ. בשעת עס רעדט זיך אבער וועגן פרטי' - קיום המצות בפועל בפרטיות, דא דארף זיין עבודה מסודרת - אוהל מועד.

הערה 44: לקו"ת שלח לו, ד¹.

1) והנה שני בחינות הללו עיגולים ויושר הם נמצאים בכל העולמות... מהם הוא שנמשכו כל ההעלמות וההסתרות שנעלם ונסתר בחי' חיות האלקות היורד להחיות הנבראים ואינו נתגלה לנבראים רק בצמצום כו'. וכמ"ש בע"ה שיש בחי' היכלות למעלה יש היכלות דאהוי"ר ויש היכלות הרצון וכללות ענין ההיכל הוא שמעלים את בחי' האור והחיות ומסתירו שלא יתגלה לנבראים כמו שהוא בעצמו אלא מתצמצם כפי שיעור יכולת כלי הנברא להכיל אורו שאילו הי' מתגלה יותר מכדי המדה הי' מתבטל ממציאיותו לגמרי... וכך עד"ז בחי' הכלים הם מגבילים את האורות ומעלימים אותם שלא יתגלו כמו שהם אלא יהיו נגבלים בחוכם ושיהי' התגלות החיות רק הארה מועטת והיינו בכדי להיות התהוות הנבראים שהם מוגבלים כידוע ושרש כל השרשים להעלמות אלו הוא מבחי' עיגולים [וראה שם בארוכה].

הערה 46: ראה שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פמ"ב¹.

1) והנה ישראל שבאותו הדור לא הי' ביכולתם לעמוד נגד קליפה קשה דעכו"ם מפני שהיו מעטי' וחלשי' גם ברחניות בס"ט דקדושה בעבודה שבלב נגד התגברות הקליפה ולא הי' כח ועוז בנפשם האלקית שנק' נר ה' מצד שגבר עליהם מנגד להחשיך אורם ולהפרידם מאחדות ה' לגמרי כנ"ל אך ורק ע"י בחי' מס"נ שהי' בהם שלמעלה מן הטעם ודעת למס"נ על קדה"ש שלא לעבור על דת בשום אופן בעולם ולפי שזהו עיקר נקודת יהדותם כמו שהן דבוקים בשרש מקור חוצבם ממש, בעצמות אלקות שלמעלה מהיות נק' נר ה' עדיין (כידוע דשרש נש"י בפנימיות אור אבא שהוא פנימי' ע"י) היא שעמדה להם ליתן להם כח ועוז גדול בנפשם לעמוד לנגד המנגד להמשיך אור דתו"מ שרצו להשכיחם כו' מחדש ממש ממקור הארץ פנים העליונ'

- והוא -

והוא הדלקת הנרות במקדש שזהו להמשיך בחי' תוס' אור ממקור גילוי האור דחכמ' כמו שהוא במהו"ע ממש וכנ"ל בענין מטרת תפארת שיבה כו' (והיינו ע"י מס"נ על התו"מ דוקא מפני שבדרך צדקה תמצא דוקא כנ"ל וד"ל) וזהו שעשו עיקר הנס בהדלקת הנרות במקדש אעפ"י שעיקר הנס הי' ניצחון מלחמתם כו' כי מה שנצחום הוא מפני מס"נ שלהם על התו"מ הנה זה הי' עיקר הדבר מה שהדליקו הנרות שהוא להאיר אור דתו"מ ממקורם כנ"ל וד"ל. [וראה שם בארוכה].

הערה 47: .. (ועיי"ש ספי"ז¹).

1) וזהו כי אתה נרי הוי"ה וקאי על נס דחנוכה שהדליקו משמן סהור שהי' חתום כו' ח' ימים שהוא אור ז' הימים שהי' גנוז ונעלם ויצא לגלוי מעצמות א"ס ב"ה וז"ש כי אתה ממש נרי ה' כו' וכך גם מ"ש כי אתה תאיר נרי ה' אלקי יגי' חשכי קאי על העלאת נש"י מכח עצמותו ית' שתאיר נרם כמו בהעלותך את הנרות שהוא ע"י אהרן כה"ר שנק' שושבינא דמט' כו' אך זהו ע"י גלוי אה"ר העליונה שמעורר לכנ"י ומושך לבם לאביהם שבשמים כמו משכני כו' כשיבנו כו' ואמנם בחנוכה הי' זה מבחי' העלם עצמות אור האה"ר קודם שיצא לאור דחכ' והוא מבחי' שמן הטוב שגנוז וסתום לע"ל והוא עצמות פנימית חסד דע"י שנק' אה"ר בחינוג הפשוט כנ"ל שגנוז בגלגלתא דא"א וזהו כשמן הטוב על הראש דא"א כו') והוא שבימי חשמונאי נתגלה זה האור הגנוז והדליקו ממנו ח' ימים והיינו לפי שמסרו נפשם ממש על התו"מ כמ"ש להשכיחם תורתך כו' ואתה עמדת להם בעת צרתם רבת כו' עד וזדים ביד עוסקי תורתך כו' ע"כ זכו שיתגלה להם ממקור האור דתורה ומצות מעצמו שאין אחדל"ת מגיע לשם כלל רק כי אתה כו'.

הערה 54: ראה לקו"ש וישלח-י"ט כסלו תשל"ז סי"א ובהערות שם¹.

1) עד"ז איז עס אויך ביי אידן* (.. אז י"ט כסלו האט אויך אויפגעטאן דעם איחוד פון סתים וגליא שבנשמתא): דורך גילוי תורת החסידות - וואס האט אויפגעטאן די המשכה פון "עצם פנימיות התורה" - איז נמשך געווארן דער גילוי פון עצם הנשמה** בחי' יחידה;

- און -

(* להעיר ממכ' כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע (נד' בקו' ומעיין ע' 17. היום יום ע' ד'): "להמשיך בחי' עומק ופנימיות תורת ה' ומצות ה' מבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס ב"ה שיאיר בפנימיות נפשנו וכנ"ל".

(**)

און דעריבער האט עס אויפגעטאן דעם חיבור פון סתים
וגליא שבנשמחא -

ובעבודה: די אמונה וקב"ע זאלן דורכנעמען די כחות
הפנימיים פונעם אדם - ווייל דער גילוי פון עצם הנשמה
איז דער גילוי העצם אויך פון אלע (ובמילא נעמט עס
דורך אלע) כחות האדם.

הערה 55: ביאור ג' ענינים אלה דאה לקו"ש ח"ה ע'
3-432¹. וראה לקו"ש ח"ד ע' 20-1191 ובהערות שם².
לקו"ש ח"י ע' 106³.

(1) ובמק"א יבאר בארוכה, איך כי התנאי, אשר
יפוצו מעינותיך של כ"ק הבעש"ט - חוצה הוא הקדמה
הכנה וכלי לביאת המשיח.

תנאי זה, אשר על כל אחד מאתנו כולנו להשתדל בכל
תוקף למלאותו, שלשה פרטים בו:

(א) י פ ו צ ו. ללמד תורת הדא"ה באופן של הפצה
- פיזור במרחב רב, שיגיע הלימוד לכל חלקי המקום שבו
מלמד תורה זו.

(ב) מ ע י נ ו ת י ק. תורת הדא"ה שמפיץ, צריך
שיהיו נשמרים בה תכונות של מעין. ושהי תכונות עקריות
במעין: (א) מימיו חיים ונובעים הם בלי הפסק מן מקור
המעין. (ב) אין משגיחיך כ"כ על הכמות, כי המעין
מקורו נובע טיפין טיפין, וכך הוא גם התנאי בהפצת
תורה זו אין הכמות עיקר כל כך, ובלבד שיהי לימוד
חי בחיות נפשי והתלהבות פנימית, ונובע ממקורו -
מפנימיות נפש מפיץ התורה הקשור בפנימיות לבבו
בנשיאי תורת הדא"ה.

(ג) ח ו צ ה. אל לנו להסתפק בלימוד בביהמ"ד
ובביהכ"נ בלבד, כי אם גם בלכתו בדרך בשבתו בחנות
וכיו"ב. וכך בנוגע למהות הלומדים - אין להתצמצם
במפלגות אחדות או בסוגי אנשים מיוחדים, כי גם על
הפשוט שבפשוטים מוטלת חובת לימוד תורת הדא"ה, ואפי'
הגדול שבגדולים אינו יכול להגיע עד תכליתה.

וגם לאלו הנמצאים מחוץ לכל המחנות, גם במקום
שהכתוב מעיד עליו שהוא חוצה - גם שם צריך להפיץ
המעינות.

- די -

ד"ספר התניא תושב"כ של תורת חסידות חב"ד. תניא שהוא
אוהי' איתן יעורר את האיתן שבנשמחא.

2) די הוראה דערפון איז: "יפוצו מעינותיך חוצה" *
און די הוראה איז א צווילענדיקע: א) עס זיינען פאראן
אזעלכע וואס טענה'ן: צוליב וואס דארף מען אין דעם
"חוצה" מפיץ זיין דוקא די מעינות? יעדן איינעם
דארף מען געבן לפי ערכו, און פאר די וועלכע געפינען
זיך אין "חוצה", איז גענוג אויב מען וועט זיי געבן
"מים שאובין" אדער "מי מקוה" על כל פנים, אבער ניט
די מעינות. אויף דעם איז דער ענטפער - אדרבה, בכדי
צו דערנעמען אויך דעם "חוצה", מוז מען זיי געבן דוקא
- די -

(* הטעם מה שכינה מלך המשיח לתורת הבעש"ט
(החסידות) בשם מעינות, יש לומר:

מחכונות העיקריות דמעין הוא מה שמימיו מחוברים
עמו (וכדאיחא במשנה רפ"ה דמקואות: העבירו ע"ג בריכה
והפסיקו הריהו הוא כמקוה). ולא עוד, אלא שמימיו
(כשהם בתוך המעין), י"ל, שהם מציאות המעין עצמו,
ועפי"ז יובן הסלקא דעתך של החוספות (ד"ה שמא בכורות
נה, ב) שהמעין מטהר דוקא בזוחלין ולא באשבורן, אף
שפשוט להתוס' דמי מעין שנפסקו מן המעין מטהרין
באשבורן, ולכאורה אין אפשר להיות גריעותא במי המעין
טרם שנפסקו - לפי שכשהם מחוברים בהמעין אינם בדין
מים כ"א בדין מעין, ולכן אפשר שיטהרו דוקא בזוחלין
ולא באשבורן. (וע"ד דעת ר"ש (רפ"ג דבכורים) דשיך
ביכורים אינו אלא בפירות התלושין, לפי שבחיבורם
אינם פירות אלא - שדה).

ובזה יובן דעת הרמב"ם (הל' איסורי מזבח פ"ד,
ה"ז) שהשתחוה למעין שאינו שלו אין מימיו פסוליין
לנסך, אף דס"ל (שם ה"ו) והנעבד, אפילו של חבירו,
אסור לגבוה - לפי שהאיסור לגבוה במשתחוה לבהמת
חבירו אינו אלא משום מאיסותא (שהרי בלא עשה מעשה,
אינו יכול לאסור דבר שאינו שלו (פ"ח מהל' ע"ס ה"א)),
ובמי מעין אין שייך מאיסותא, לפי שבהיותם בהמעין
כשהשתחוה להם, לא היו מים ורק מעין, וכשמנסכם ע"ג
המזבח, נעשו מציאות חדשה - מציאות דמים. (משא"כ
במשתחוה למעין הנובע בארצו, שהוא איסור גמור, לא
רק משום מאיסותא, (שלכן נאסרין אף להדיוט (ראה לח"מ
בהל' ע"ז שם. ומ"ש "פסוליין לנסך" הוא לפי דמיירי כאן
בהל' איסורי מזבח)), גם המים שיוצאים ממנו הם אסורים
לפי שבאים מן האסור). - ראה צפנת פענח מהדו"ת ל, א.

ואותו הדבר הוא גם בנוגע לתורת החסידות, אשר
מעיקרי התנאים בהפצת תורה זו: החיבור הבלתי פוסק עם
נשיאי תורת הדא"ח (המתבטא בשמירת דברי הרב (ראה
סה"מ תש"ח ע' 296)) עד אשר הלומד והמפיץ אינו מציאות
לעצמו (משיחת יט כסלו תשט"ו).

די מעיינות, ווארום מעיינות זיינען ניט מקבל קיין
טומאה והעלם, אדרבה, זיי זיינען אלץ מטהר** (ב) אנד-
ערע טענה'ן: פארוואס זאל אין זיך פארנעמען מיטן
"חוצה"? איך וועל זיך געפינען אין מיינע אייגענע
ד' אמות, און דארט זיך עוסק זיין אין די מעיינות
פון פנימיות החורה; מה לי ולחוצה? איז דער ענטפער
אויף דעם, אז דוקא דורך "יפוצו חוצה", דורך
פארשפרייטן פנימיות החורה אומעטום, וועט עס ווערן
"מעיינותיך", דיינע מעיינות. אן דעם איז - אז די
מעיינות קומען אן צו עם - ווערן זיי אויס מעיינות***
ווי גערעד פריער, אז דער חכלית פון עצם השכל איז
ווען ער ווערט נמשך און טוט אויף אין מדות.
- (3) בלשון

(**) וכהדין (ספ"ק דמקואות) שהמעין (דוקא)
מטהר את כל הטומאות, עד שכשר גם לקדש ממנו מי חטאת
המטהרים טומאת מת, אבי אבות הטומאה.

(***) כי מעלת המעין הוא שמטהר גם בזוחלין, שפי'
זוחלין הוא - זוחלין גם מחוץ להמעין (וכדוגמת זוחלין
שבמקוה (דפסולין), דהזחילה מה שניידי ממקום למקום
תוך המקוה, לא חשיב זוחלין (שו"ת הצ"צ יו"ד סי' קסד
אות ה' ואילן. רמ"א יו"ד סי' רא סעי' נו"ן)). כי
כחו וענינו של המעין מתבטא גם בז', שמטהר גם בחוץ
ממנו. ולא עוד, אלא שישנה סברא (ראה לעיל הערה *)
שהטהרה דמעין הוא דוקא בזוחלין (ועד"ז מצינו גם
במקוה (כס"מ בהל' אבות הטומאות ספ"ו) שאין הטמא
נטהר אלא בעלייתו מהמקוה, לא בעודו בתוך המקוה (אף
שבזה י"ל עיקר הטעם - שעלייתו זהו גמר הטבילה) -
ועד"ז אמיתית הפעולה היא ע"י ההפצה חוצר דוקא).

ועפי"ז יש לבאר מאמר כ"ק אדמו"ר הצ"צ (לקו"ד ע'
חרס"ב. - ובתורת שלום ע' 169 - נוסחא אחרת): "אז דער
זיידע (כ"ק אדמו"ר הזקן) וואלט זיין בזמן התנאים
וואלט ער געווען א גרויסער תנא, און אז ער וואלט זיי
בזמן הנביאים, וואלט ער זיין א גרויסער נביא, דער
זיידע איז געווען א הנא און א נביא, נאך וויילע דער
דור איז געווען ניט כדאי, דערפאר איז דאס געווען
בהעלם". וכעין זה אמרו על ר' יהודה החסיד (הובא בס'
מעשיות). ולכאורה הרי יתרה מזו אמרו"ל שאין דור שאין
בו כאברהם כו' כמשה (ב"ר פנ"ו, ז). ויש לומר, דבתי'
האבות ומשה שישנן בכל דור ה"ז רק בהעלם ובאותם
האנשים עצמם, אבל אינה מתגלית (וזוחלת) תוך מהם.
וכמו בר"י החסיד, דאף דכו"ב מהוראותיו נתקבלו
בתפוצות ישראל. הרי זה רק בנוגע לעשי' בפועל, אבל

(3) בלשון "יפוצו מעיינותיך תוצה" מודגשים שני עניינים: א) שהמעיינות עצמם נמשכים בבחי' "תוצה", ולא רק שהמעיינות מועלים כהתוצה; ב) המשכה של המעיינות בבחי' תוצה היא באופן ד"יפוצו" - התפשטות הכי גדולה ורחבה, עד שלא נשאר מקום פנוי מהם (כשישנו מקום שהמעיינות אינם מגיעים שם, ה"ז הוכחה שהתפשטותם היא מוגבלת - ואיך זה אמיחה ענין ד"יפוצו"). [ראה שם בארוכה].

*

*

*

אוצר החכמה
116115

טעמי ההוראות ובחי' הנבואה שלו נשארו בהעלם. משא"כ הבחי' של רבינו הזקן - היו בהתייבות (ראה תורת שלום שם), והלביש את כל הבחי' שלו (גם הנעלות ביותר) בתורת החסידות חב"ד ובהשגה, זע"י לימוד תורת החסידות "לוקחים" כל בחי' אלו (ומ"ש "דערפאר איז דאס געווען בהעלם", י"ל הכוונה שאיך העניינים כמו שהם בהפשטה, כ"א שנתלבשו בתורת החסידות), וכתבונת המעיין שמימיו מסהריז גם כשזוחליז חוץ ממנו (משיחת יס כסלו חש"ו).